

Gaál Zoltán

Szemünk
kinyílik — talán

versek

ÁGHEGY KÖNYVEK
CULTIFLEX

GAÁL ZOLTÁN: SZEMÜNK KINYILIK — TALÁN

ÁGHEGY KÖNYVEK
Sorozatszerkesztő: Tar Károly

© Gaál Zoltán

© Ághegy-Liget Baráti Társaság

ISBN 975-963-552-434-1

CULTIFLEX
Smula Solsäter
521 71 Åsarp
Sweden
e-mail: plengal@telia.com

Printed in Hungary by Székely Ház Közhasznú Alapítvány

Gaál Zoltán

Szemünk
kinyílik — talán

versek

ÁGHEGY KÖNYVEK

Ismerkedés önmagammal

Önmagunkkal megismerkedni bizony nem könnyű dolog. Akarva-akaratlan halogatjuk a találkozást. Azt hiszem, hogy közeleg a pillanat, mikor belebotlok önmagamba. Ez nem az én érdemem. Segítettek azok a családtagok, barátok és ismerősök, akik kritikus szemmel figyelték, hogy mit művelek és szemtől-szembe, nyíltan, megmondták a véleményüket, még akkor is, ha az számomra nem volt hízelgő. Mint sokan mások, én is érzékenykedtem, de az évek során felfedeztem, hogy az a kép, melyet magamról alkotok, ha olykor módosítom is, mégis gyakran hibás. Remélem, hogy idős fejjel figyelmesebb és tanulékonyabb vagyok, mint korábban, és a találkozást nem szalasztom el.

Szólnom kell arról is, hogy miből lesz a cserebogár. Mondókámat rövidre fogom, mert nem regényt, hanem előszót kért tőlem a szerkesztő.

Apám mozdonyvezető volt, életvidám, társasági ember. Remekül szájharmonikázott és szépen énekelt. Anyám, aszkétikus hajlamú diplomás varrónő, falta a könyveket. Olvasni hamar megtanultam. Nem tudom, kiskoromban kitűnt-e, hogy van zenei tehetségem. 1940-ben Brassóból, szülővárosomból, Debrecenbe telepedtünk át. Katolikus elemi iskolába jártam. Apám mérnököt akart faragni belőlem, de belátta, hogy a technika nem érdekel kellő mértékben s ezt a tervét feladta. A második világháború vége felé, honnan-honnan nem, előkerített egy hangszer és tudatta velem, hogy eljött az ideje annak, hogy hegedülni tanuljak. Döntését megkérdőjelezni nem volt tanácsos. A háború után a debreceni piarista iskolába jártam. A kultúra ott jelentős szerepet játszott a nevelésben. Volt kórus, népi tánc-, színjátszó- és bábszínház-csoport, valamint zeneoktatás. Zongorázni kezdtem. Ha jól emlékszem, megnyertem egy szavalóversenyt Sinka István *Anyám balladát táncol* c. versének tolmácsolásával.

Egyszer barátommal, Pöstényi Andrással baktattam egyik poros debreceni utcán. Hirtelen megtorpant és kibökte: „Az iskola egyszerre két dolgot tesz velünk: okít és butít minket.” Aranyköpése érvényben maradt azután is, hogy az iskolát államosították. A paptanárok eltűntek s velük a kulturális tevékenység jelentős része.

Hegedű-tanárom, Szendy Tihamér hegedűművész mentorom, majd atyai barátom, majd barátom. Együtt muzsikáltunk, magánkönyvtárából ritka és tiltott műveket is kölcsönözhettem, s amikor idősebb lettem, esténként még pálinkával is megkínált. Bemutatott barátjának, Tamkó Sirató Károlynak, akit a magyar lírai modernizmus egyik magyarországi úttörőjeként tartanak számon. Tihamér előadási darabokat komponált növendékeinek, de verseket és mesejátékokat is írt. Közelségében megértettem, hogy az alkotó munka nem valami ördögösség, hanem normális emberi tevékenység.

Tizennégy éves koromban, kevéssel anyám halála után, saját kezembe vettem sorsom irányítását. Apám szó nélkül útnak eresztett, ami meglepő, mert rettenetesen féltett engem. Osztálytársammal és barátommal, Erkel Tiborral, Budapestre utaztam felvételizni. Az Állami Zenei Gimnázium növendékei lettünk. Az iskola fantasztikus lehetett volna, ha a tanárok azt csinálhatták volna, amihez értettek. Sajnos, nem tehették. A nyugat-európai nyelvek oktatása például egyik napról a másikra megszűnt. Egy Cambridge-ben képzett tanárunk magyart tanított, s beszédébe minduntalan angol kötőszavak csúsztak. Nem csoda, mert szabadidejében privát növendékeknek tanította az angol nyelvet. Egy másik tanárunk, aki Párizsban tanult, a francia nyelv helyett művészettörténetet tanított. Az orosz nyelv kötelező volt. Nyelvtanárunk sajnos nem tudott sem oroszul, sem magyarul, valószínűleg nem volt tanári képesítése. A szovjet hadsereg tolmácsaként sodródott Kárpát-Ukrajnából Budapestre, állását politikai érdemeinek jutalmaként kapta. Az eredmény aztán az lett, hogy egyetlen idegen nyelvet sem tanultunk meg, ami bizony nagy kár. Két tanárom, jó néhány ismerősöm, és a

fővárosban élő rokonságom támogatott. Gyakran meghívtak ebédre, vacsorára. Megszerettem egy lányt, aki viszonzta érzelmeimet.

Első ma is elfogadhatónak tűnő versemet 1952-ben írtam. Kedvesemmel, ki jól ismerte Weörös Sándort és feleségét, Károlyi Amyt, meglátogattuk a költőházaspárt otthonában. Döntő élmény volt, két nagyszerű, szellemi függetlenségét megőrző, önálló gondolkodásra képes költővel egy asztalnál ülve, közös tálról szőlőszemeket csipegetve, elbeszélgetni.

1953-ban érettségiztem. Összeállítottam egy kis kötetet, és stencilt gépen sokszorosítva, szétosztottam barátaim és ismerőseim között. Ha valaki, akkor feljelent, valószínűleg börtönbe kerülök. Néhány évvel ezelőtt meglátogattam Földes Imre zenetörténészt budapesti lakásán. Nagyon meglepett, mikor egy könyvespolcra minden keresgélés nélkül, előszedte elsárgult kis füzetem. Imrével a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola zeneszerzés szakának növendékeként találkoztam először. Közös barátunk, a ma Bécsben működő Erőd Iván hozott össze minket. Akkor ismerkedtem meg a nálam két évvel idősebb, ma Salzburgban élő Horváth Józseffel is. Iván és József már kész zeneszerzőnek volt tekinthető, mikor első próbálkozásaimmal jelentkeztem. Hihetetlen módon kiálltak mellettem. Nagyon sokat tanultam tőlük.

Mit tanultam első tanáromtól, Szabó Ferenctől? Csapdába szorult, és abból többé szabadulni nem tudott.

Mit tanultam második tanáromtól, Szervánszky Endrétől? Két mondását nem felejttem: „Fiúk, csapjanak be mindenkit, engem is, de önmagukat ne csapják be!” És: „Mikor komponálnak, gondoljanak a nőre, aki éppen találkára készül. Legyenek ugyanolyan gondosak, mint ő, mikor a tükör előtt állva szépítgeti magát.”

1955-56-ban megjelent néhány versem az Új Hang és az Alföld című folyóiratban. Úgy tűnt, hogy lassan sikerül zöldágra vergődnöm.

Aztán jött a halálugrás. Huszonkét éves voltam. „Gaál,

maga menjen el innen. Magának nem terem fű ebben az országban.”- mondta Szervánszky Endre, amikor már nyilvánvaló volt, hogy a forradalmat a szovjet csapatok hamarosan vérbe fojtják. Tanácsát megfogadtam.

1956. december 12-én érkeztem Svédországba. Mielőtt elindultam, többen figyelmeztettek, ha nincsenek külföldi kapcsolataim, inkább maradjak otthon, mert külföldön nehéz boldogulni. Nem hallgattam rájuk. Kapcsolataim nem voltak, de idővel mégis sikerült megtalálnom helyem a svéd társadalomban.

Megnősültem. Első feleségem, Ágnes, magyar nő. Együtt léptük át a határt. Anyagi helyzetünk sohasem volt rózsás, de tűrhető volt. Így nem állíthatom azt, hogy a létfenntartásért folytatott küzdelem okozott problémákat. A stockholmi Zeneművészeti Főiskolán jó nevű tanárok irányították tanulmányainkat. Feleségem zongorázott, én komponáltam. Ligeti György ösztöndíjhoz juttatott, így ellátogathattam a németországi Darmstadtba. Ez a városka volt pár évtizeden át az avantgárd-zene Mekkája. A várt pozitív hatás elmaradt. Zeneszerzői bemutatkozásom sikeres volt, de ez sem tett boldoggá. Megbénultam és elnémultam. A versírást 1957-ben abbahagytam. Született egy kislányunk, de be kell vallanom, nem voltam példás férj és apa

1972-ben találkoztam Agnetával. 1975-ben összeköltöztünk és néhány évvel később összeházasodtunk. Talán kissé benőtt a fejem lágya, mert még mindig együtt vagyunk, s közös erővel kialakítottunk egy életformát, amely mindkettőnknek örömet okoz és lehetővé teszi további fejlődésünket.

Lányom, Katalin, felnőtt. Ritkán találkoztunk. Egy alkalommal tudatta velem, hogy apára van szüksége, s ezzel a kijelentésével meghódított. Férjhez ment, s van két unokám.

1999-ben nyugdíjaztak. Szabad ember lettem. A merevgörcs már korábban felengedett. 1966-ban kezdtem svédül írni. A századforduló után ismét kapcsolatba kerültem régi barátaimmal és feléledtek a tetszhalott szavak. Újabb verseim két nyelven írom, egy időben, párhuzamosan.

Svédországban új barátokat szereztem. Mindnyájukat felsorolni nem tudom. Megnevezek hat zeneszerzőt: Johanson Sven-Eric, Kovar Vladimir már nem élnek; Käck Max, Forsman Mikael, Hedelin Anders, Ungváry Tamás barátsága éltető. Meg kell említenem Kassius Gabriellát, aki magas kora ellenére szakadatlanul ügyködik és egyik svéd nyelven írott versemet becsempészte egy tankönyvbe. A már eltávozott Adler Péterről, Gunnar Sältinről és Kundler Miklósról sem feledkezhetek meg. Péter építész volt, megalkudni nem tudott, pályája derékba tört. Gunnar révén bepillantottam a finnországi svéd kisebbség gondolatvilágába. Miklóssal huzamosabb ideig együttműködtem, s szövegére két színpadi művet komponáltam. Jan Lööf gyermekkönyveket ír és rajzol. Ha kedve kerekedik, próbál helyet biztosítani nekem a történelemben. Mókás képein felbukkanok hol Churchill és Sztálin, hol nagy filozófusok, mint Russel, Popper és Wittgenstein, hol pedig Igor Stravinsky társaságában. Jan svédnek született, én magyarnak. Nem akadály. Egy húron pendülünk.

Hegel tanait Marx talpra állította. Mikor Marx eszméit átvittük a gyakorlatba, fejre állt a társadalom. Nagyon kell vigyázni! Az anyaméhbe se lehet visszabújni, hiába erőlködünk. Az élet találékony és minduntalan új meglepetésekkel kedveskedik nekünk. Élünk a mi időnkben!

Ki írja a fenti szavakat? Ha ifjúkorom kedvenc költője, Ady Endre szellemében próbálom, szimbóloommal, jellemezni magam, a Kelj-Fel-János lenne a legtalálóbb, mert sokszor lenyomtak, ám, ha fel nem is pattantam, előbb-utóbb feltápaszkodtam.

Ungváry Tamásnak, aki azon kevesek közé tartozik, akik ismerték néhány versem, megköszönöm, hogy felhívta rám az Ághegy szerkesztőjének figyelmét.

Külön köszönet illeti Tar Károlyt, azért, hogy munkára serkentett, és nem engedte meg, hogy beérjem a legkényelmesebb megoldással.

Gaál Zoltán

ÜSSÜK A TAKTUST

(1952-55)

Az egyik markomban

*Az egyik markomban
zöldarany korongot,
a másik markomban
kékezüst korongot
tartok, s mindkettőben
csillagot is tartok.*

*Arany szép napomat
talán férfiaknak,
ezüst szép holdamat
talán asszonyoknak
adom, s csillagimat
aprónépnek adom.*

*Férfiak homlokán
napom fényeskedjék,
asszonyok hajában
holdam kényeskedjék,
s gyermekük szemében
csillagom, parányi
csillag ékeskedjék.*

Hatsoros

*Hagyjatok békén éldélnem,
galambos szürke szegénységben.
Hagyjatok fennen járnom-kelnem
a kendőzetlen tiszta égben.
Hagyjatok hajladozni lángom
A sűrűhálós sötétségben.*

Crescendo

*Voltam szorongó kisfiú,
halálom elől loboltam.*

*Vagyok tejutak vándora,
bolygónépekkel cimbora.*

*Leszek kitáruló tudat,
s a mindenségben elveszek.*

Ének, leányról

*Szemsugara tűzzel játszadozó
tavaszidőn,
szapora-termő nyárban,
s ősz idején is.
Sohase hűlvén, át ama
ravasz időn,
szemsugara tűzzel játszadozó
tél idején is.*

A hiú madárról

*Kedvem szűz pávája
fénylő tollát félti;
jaj, ha suta kezéd,
kegyetlen szécsélyből,
ostobán, megtépi.*

*Már hozzád hajlását
féltő gonddal várjad,
s góggel sétálhasson
pompája teljében, -
a szíved kitárjad.*

Leselkedő

*Fa mögé bújva meglesem
közelítő szép kedvesem.*

*Ott jön a halmos utcavégen,
nagy ég övezi szilvakéken.*

*Úgy hajlik, mint a lengve ringó
halovány karcsú rózsabimbó.*

*Szívében anyás szók dalolnak
kacagó kisdéd holnapoknak.*

Őszi kérés

*Beborult a magasság.
Ólomfelhők lombosodnak,
levéltelen dermedeznek
magas fák.*

*A kedvem is fakó, vak.
Karmos szelek hada tép meg,
havas esők szitálnak rám
maholnap.*

*Lángot már az ég nem ad.
Támassz tüzet a mellemben,
s szítsad mind a csontig ható
téli át.*

Emlék

ezüstmadár

ezüstmadár

-ó!

fakó pihécskét

hullat

ha messze jár ő

messze már;

bámuljam

-ó!

a tollat

Malom

*Zúg a folyóníz, s parti szegélyén
kattog a puszta malom.*

*Hol van a lassú, tétova molnár? –
kérdézi félve dalom.*

*Hol van a lassú, tétova molnár? –
kérdi hiába dalom.*

*Zúg a folyóníz, s parti szegélyén
kattog a puszta malom*

Bolond

*Nevem: Bolond. Szikrázó üllőn
rímet verek én potom áron,
s e mesterségben, - úgy bíz ám! -
a nagyvilágon nincsen párom.
Tüzet rakok, vasháromlábbon
izzított üstben ritmust főzök,
s míg szállnak orrfacsaró gőzök,
dalt nyaggatok bús nyenyerén.*

Hazám a Sátán tenyerén.

Lázadó ének

*Szédelgők, kényszer-krisztusok!
Gerincem soha meg nem hajlik.
Kútba vetem az alázatnak rongy koloncát,
fejem a csillagokig emelem,
s külön világot tépek ki magamnak.
Szómrá bolygóhad napszíve rándul,
s kozmoszom alján meglapulva
kanyar folyóim sodrát ügyelem.*

Talán elindulok

*Maradék erőm összeszedem,
karomra kapom köpenyem,
vállamra vetem bú-iszákomb,
aztán neki a vakvilágnak.
Csonttépő télben hó kontyú hegyen,
aszaló nyárban lusta lapályon,
arcomon jámbor ökörmosollyal
lesem a csendharangok kondulását.*

Góggel húztam a siratókat

*Góggel húztam a siratókat,
s könnyörtelen.
Szemeim kínnal belepődtek,
mert láttam tágas temetőket,
s hittem, hogy mindent sírba hajlít
a gyötirelem.*

*Úgy játszom nótám ezután,
mint jó zenész.
Pattogó, táncos ütemére
pezsdüljön a lány szíve vére,
s hagyja el a legénykét is
a józan ész.*

*Kavarogjon víg forgatagban
gyerek, virág,
fű, fa, tehén és öregasszony,
s könnyet a múlás ne fakasszon.
Már váljon el a bútól-bajtól a
kereke világ!.*

Zászlóm

*Kedvem lobogó vásznait
kamaszos szellők csattogtassák,
ne tépázzák meg ostoba,
kegyetlen, bántó viharok.*

*Őrizzék citri lány szemek
heves tavaszi vigasságom,
s ha jéggel hűti hófehér tél,
mosolyogják majd a világra!*

*Szép zászlóm bátran lengedezzen,
Csillogtassa csodajelét!
Színéről ne fakuljon ki a
lánggal írott fiatalság!*

Tanulság

*Amíg a férfi fiatal,
úgy kell neki a diadal,
mint az éhesnek a kenyér,
színésznek tapsoló tenyér.
Diadal asszonyon s boron,
s más fecskefarkú mámoren.
Nem tudtam én ezt, belátom.
Megtanított rá barátom.*

Versike

*hogy lettem
sorrow vígan töltő
icipicike hangú költő? -
kérded.*

*tompítám hideg vízzel
korgó
pokoli dübű nótát morgó
gyomrom*

*s így lettem
érdes nyelvem öltő
icipicike hangú költő! –
érted?*

Hiába lestem

*Hiába lestem a sült galambot,
nem jött el, nem, a jómadár.
Legyen átkozott pereputtya,
S merre tanyázik, a határ.*

*Elátkozom ártatlanul?
Talán elindult, s eltévedt szegény,
vagy bekapta, hiszen annyian várják,
valami málé, szájítáti legény.*

*Kutassa, ki rá van szorulva,
fene bánja, hová lett légyn!
Munkához fogok, bizony mondom,
mert maholnap meghalok éhen.*

Üssük a taktust

*Üssük a taktust öregek
rajta na rajta rajta szépen
csak fel a fejjel
s énekeljük:
hej
ilyen élet kellett volna nekünk már régen
réges-régen*

*A felnőttesdit nem szeretjük
nem játszunk rendet katonást
se társadalmi haladást
bolond halálba rohanást
ravatalt
sírba kaparást;
inkább játszunk seggreverősdit
vagy vetünk hengerbucskát hármat
az megnevettet
ez erősít*

*És ha elunjuk semmi vész
kitalálunk valami újat
de ne strapáljuk most magunkat
no te kis kopasz te ott hátul
hallod-e hallod
most ha lehet ne törd fejed s ne rágd az ujjad
fújjad a nótánk
fújjad fújjad*

*Üssük a taktust öregek
rajta na rajta rajta szépen
fel a szívekkel
s énekeljük:
sej
gyerekélet kellett volna nekünk már régen
réges-régen*

Ballada

*Világ közepén almaja
gyümölcsöt bőven hullata
három ember
hej okos ember
ekként szólott alatta:*

*A világ szélén folyó van
zsákmány siklik a folyóban
erős hálót kerítek
mázsás halakat meríték -*

*A világ szélén mező van
s boldog az élet valóban
sosem hull ott veríték
mégis pazar a teríték -*

*A világ szélén bozót van
préda surran a bozótban
ritka vadat hajszolok
zsíros falatot majszolok -*

*A három okos elindult
ment-mendegélt s az idő múlt
volt hosszú útjuk; nem fogyott
volt rövid életük; elfogyott*

*A világ szélén folyó van
jobbpartján fényes mező van
balpartján sötét bozót van
az égen három felhő van*

MEGÖLTÉK ÁBELT

(1956)

Tél

*Fű fa a földön
féreg a földben
de a madaram elrepült*

*Fűre fára
féregre földre
a vászonzefhér hó terült*

De a madaram elrepült

Budapest, 1956. október 10.

Megölték Ábelt

*Megölték Ábelt
Lányos arcán
fiatal arcán síri lárva*

*Isten
Süss Káin-bélyeget
gyilkosainak homlokára*

Budapest 1956. október 21

Csikorgó csillag

*Csikorgó csillag vagyok én
a szétdúlt kristályégbolt peremén*

*Hamu hullik és vér szitál
csupa rom
csupa törmelék az égi táj*

*A szférák hangja verkliszó
pokoli kínnal jódliszó*

*Csupa szenvedés a földi táj
csupa jaj*

hamu

vér

rom

halál

*A boltak némán tűrő tetemén
elejtett zászló vagyok én*

Budapest, 1956. október 29.

Az én világom

*Az én világom fegyver ne tépje
lánc talpas tank-masztondon csorda ne tiporja
csupa-szárny szürke szörnyek tojása ne törje
tetőtől talpig a vérben
hazug hatalmak által hazugabb halál
szoros markába beparancsolt
vad félelemtől alig emberi horda ne tarolja*

*Köztem s köztetek nincs különbség
mert lőttek
addig lőttek
míg a legerősebb falak is mind ledőltek
gyilkoltak
öltek
míg a legvastkosabb zászlónyelek is mind letörttek
amíg a szerveinkről minden de minden hadijelvényt örökre
letöröltek
köztünk hát nincs különbség*

*A mi világunk fegyver ne tépje
lánc talpas tank-masztondon csorda ne tiporja
csúpa-szárny szürke szörnyek tojása ne törje
tetőtől talpig a vérben
hazug hatalmak által hazugabb halál
szoros markába beparancsolt
vad félelemtől alig emberi horda ne tarolja*

Budapest, 1956. november 4.

A halál hullámhosszán

*A halál hullámhosszán sajgó idegek
jaj-szavú nyelven
jelzik a ránczuhogó hideget*

*S hogy fehértelen menny vegyül a fehértelen földdel
s felhők és tájak gomolygó sötét keretében
didereghetünk minden feketéknél feketébben*

*Már az isten sem hiteget
s a halál hullámhosszán sajgó idegek
rendületlen
közlik a mind lesújtóbb híreket*

Budapest, 1956. november 7.

Előre tudom

Előre tudom

hogy a jövő mit hoz

az öldöklőknek üzenem

semmi közöm embertelen játékaikhoz

Mert azt én soha meg nem értem

hogy valaki ugyanúgy lőhet hús-vér figurára

mint holmi vacak fababára

a lövöldében

Hogy könnyen teszi

amit addig nem tett –

pusztítja

amit nem teremtett

Miskolc, 1956. november 13.

Arckép-vázlat

Borjúfő

hova-meredő gomb-szemekkel

mire-fülelő rongy-fülekekkel

fejem

szemeim

füleim

Jaj

mit tettetek velem

szüleim

Miskolc, 1956. november 15.

Ha kelet dühös köszörűje

*Ha kelet dühös köszörűje
a késünk élet kieszi
nyugát dühítő köszörűje
fonákját sebtén élezi*

*Bal felől dörzsöl
jobbról horzsol
a két mamut-kő addig morzsol
amíg a pengét elkoptatja*

*De a nyél
a nyél
a nyél marad
s bárkire száll a kés nyele
őrizheti vagy eldobhatja
mert fabatkát sem ér vele*

Miskolc, 1956. november 18.

Pohár teli borral

*Üvegpohár
a falhoz váglak
üvegpohár
eltörlek téged
üvegpohár
tapossanak rád
a halált hozó bamba gépek*

*Üvegpohár
üvegpohár
sugárözönben felragyogsz még
üvegpohár
üvegpohár
sötét boroktól színesedsz még
iszom én még
iszom belőled*

*Üvegpohár
iszom belőled
betelve sűrű ragyogással
betelve sűrű ragyogással
a látomástól színesedvén*

*Hiába tiltják
nem áll kötélnek
s újrateremt az ember téged
üvegpohár
sosem lesz véged
hiába dúlnak bamba gépek
hasztalan hullnak lövedékek
üvegpohár
sosem lesz véged
s nem fogsz töltetlen porosodni
míg a földön emberek élnek*

Debrecen, 1956. november 22.

Altató

*Kéken hazudik most a hold
fényében pihen ezer város
az álmuk mély
akár tenger*

*Az álmuk mély
szinte halálos mélységben pihen ezer város
míg fenn az égen sötét szárnyak
monoton zúgó rajok szállnak –
ördögi dajkák*

Értik a módját

*Örökre csukott szempilláknak
a soha-soha-meg-nem-virradásról dudorásznak*

Debrecen, 1956. november 23.

VALAKIT ELVESZTETTEM

(1956-57)

Valakit elvesztettem

I.

*Valakit elvesztettem
árva lettem*

*Szomorú tenger lábam előtt
szürke sósvíz láttad-e őt*

*Valakit elvesztettem
árva lettem*

*Talpam alatt idegen út van
előttem semmi
mögöttem a múltam*

*A múltam
ami nem volt
s ami nincsen
az lett a legfőbb kincsem*

*Hányódom szárazon-vízen
és őrizem*

II.

*Ropogó jégen járok
szememből könny szivárog
ha néha-néha embert látok
felkiáltok*

*Agyamon csizmatalpak
taposnak vak hatalmak
barátaim ma mehtagadnak
hogyha vannak*

*Recsegő jégen járok
valami ritka jóra várok
mióta élek arra várok
Ereimben már bontogatják
szirmaikat a jégvirágok*

III.

*Szívesen ringó puha bölcsők
dajkáljátok a bánatom
fájdalmaimat altassátok –
ráncaim is tán kisimulnak
háborgásaim elcsitulnak*

*Ringassatok engem halálig
életem ellen esküvőnk
feltámadok-e
majd elvállik
ringassatok hát a halálig
hullámszó- tenger-testű nők*

Borgholm,
1956. december 21.— 1957. január 15. —
1956. december 22.

Karácsony

*Ti karcsú fényvirágok
lobogó nyurga gyertyalángok
kigyúltatok a sötét északi tájon
hogy a szívünk ne fájjon*

*Ti díszes kis fenyőfák
lombjaitokon az örökzöld remény tört át
gyenge ágaitokon miértünk bordoztok
idegen ékességet
mutatva nekünk szokatlan nyugodalmat
hűvös békességet*

*Karácsony van
a lélek kivirágzik
rengő bölcsőben mennyei gyermek játszik
pásztorok hajtják elébe a nyájuk
királyok lábaihoz teszik arany koronájuk*

*Pásztor lesz ő is
nyájak terelője
igaz bárányok gondos nevelője
király lesz ő is
királyok királya
a gyilkosoknak rettegett bírója*

*Mutassa nekik félelmetes arcát
fordítsa felénk boldogító arcát
észak útjain léptünk igazítsa
segítse népünk sárkányölő harcát*

Borgholm, 1956. december 23.

Ha sorsom panasznám

*Ha sorsom panasznám
szavam senkihez utat ne találjon
ne sajnálj kedves
szomorúságom teneked se fájjon*

*Akár jót
akár valami igen szépet szólnék
bár védeném magam a legmakacsabb hallgatással
járjak egyedül mint szelíd bolondok
mindig magamban
soha mással*

*Kíméljék egymást mátkapárok
én csak hordozzam egyedül a terhet
hogy az utcákon merre járok
minden fajankó szemmel verhet*

*Mert talpam alól kiszaladt a föld
a homlokomra rászakadt az égbolt
üveg nyugalmam pengve összetört
áttetsző tiszta percem jaj de rég volt*

Borgholm, 1957. január 4.

Próbálok késként élesedni

*Próbálok késként élesedni
hogy meg ne bántson élve senki
s boldog leszek ha kikiáltom
hogy senki sem bánt a világon*

Borgholm, 1957. január 10.

Fénytelen úton

*Fénytelen úton kullogunk
hontalanok az ég alatt
szemedből kihullott a hold
szememből kihullott a nap*

*Támolygunk bútól feketén
elvesztettük a csillagot
mely villogott mint színezüst
mely színaranyként csillogott*

*Súlyos teherrel ballagunk
hontalanok az ég alatt
szemedben nem ragyog a hold
szememben nem süt ki a nap*

Borgholm, 1957. január 22.

Öland korhadó malmai

*Öland korhadó malmai
malmok kifordult karjai
kit minden friss szél elkerül
pusztulok én kívül-belül
Átkeltem három tengeren
s a vízben hagytam mindenem
mert megszabta a hatalom
miképpen szóljak szabadon
Az első tenger keserű
a másik savanyú nedű
a harmadik sós fájdalom
feloldhatatlan bánatom
Átkeltem három tengeren
s vizükben hagytam mindenem
mert nem tudta a hatalom
miképpen szólnék szabadon
S mint szárnyaszegett madarak
szenvédhetnek a nap alatt
vergődök átok-feketén
a romló malmok szigetén*

Borgholm, 1957. február 2.

Sötét-játékok

I.

*Alkonyból készül börtönöm
zárát immár szét nem töröm
mint rabok arcán lámpafény
úgy játszik vélem a remény*

*Úgy játszik vélem a remény
mint vakok arcán gyertyafény
a fogyó lángon öröködöm
éjjélből épül börtönöm*

II.

*Kő vagyok én
jaj
semmi más
széttörhetetlen tagadás
örökös hullás
zuhanás*

*Halál kószált a fű között
s lábujja belém ütközött*

*Kő vagyok én
jaj
semmi más
szétzúzhatatlan tagadás
törvények szerint gyorsuló
fékezhetetlen zuhanás*

Ransäter, 1957. február 15.

Napóleonka

*napóleonka egy nagyot nyelt
napóleonka meggymagot nyelt*

*azóta győzni nem törekszik
s a dicsősége nem növekszik*

*meggymagot nyeliünk valahányan
azután fekszünk halaványan*

*esetlen harcra suta béke
a bolond élet buta vége*

Ransäter, 1957. április 29.

Hagyj engem

*Hagyj engem édes Oroszország
emilyen ország
s olyan ország:
te is hagyj drága Amerika
ne bántson senki fia*

*Nincsen mezőm és házam sincsen
ezüstjóságom aranykincsem –
amim van önként néked adom
magamtól megtagadom*

*Atomfelhődből ne küldj nékem
s látva az én nagy szegénységem
ne juttass nekem víg bacilust
szapora pálcavírust*

*Hagyj engem édes Oroszország
csoda-ország
s te mese-ország:
te is hagyj drága Amerika
ne bántson senki fia*

Ransäter, 1957. április 29.

Te menedékem voltál

*Te menedékem voltál amíg voltál
takaratlan test
terítetlen oltár
De sír ma
sárga
vörös
fehér
fekete
Áldoznom rajtad tovább lehet-e ?*

*Hát letakarlak
szemérmetlen oltár
ki menedékem voltál amíg voltál
Négy-szín jaj
sárga
vörös
fehér
fekete
négy faj sikolt
Négy sziklakőre plántált csemete*

Ransäter, 1957. május 18.

Modern Párkák

Bánatban élnek

*szinte örökké sírnak az öreglányok
a szemérmükön a halál kucorog
ha süt a nap hallgat mint szar a száraz fűben
de ha nem folyton mocorog*

*Ettől a szomorú látványtól néha hányok
s olyankor úgy várom hogy jöjjön már a végső pillanat
hívom is egyre sűrűbben
mind keserűbben
de nem jön
nem
talán sohase jön
s érzékelem mert mást tehetek
hogy a rég volt talán igaz se volt leányok
a lányok a lányok a lányok angyalom
az öreglányok sej de sötét-karikás szemgödreből
kopogón mint a záporosó-cseppek
micsoda sivár percek hullanak*

Hullanak

*Mit tehettek
Tűröm ezt
s némán szenvedek
a világ ládájába zártan Én:
hatvankét kiló pudvás retek*

Ransäter, 1957. május 28.

PŐRÉN MARADT LAPOK

(1958-2000)

Mottó

*verssorok közti részbe fér
angyalok és próféták népe
minden betűnél többet ér
a papír póréén maradt része*

Weöres Sándor LE JOURNAL

KÖRTÁNC

(2001-11)

Körtánc

*Felélednek a tetszhalott szavak
s összefogódzva táncra kelnek*

*Fújjad halhatatlan zenész
szívem abroncsát lepattintó*

*E pillanatban értem én
hogy a hangszered mit dalol*

*Ha szívünk nem szorong
örökön áll a bál*

Rege

*A háború küszöbön állt
Napról napra nőtt a gyanú
egyre nagyobb lett a bizonytalanság
Gondos szüleim
a jó magyarok
bezártak engem
pöttömnyi fiút
nehogy valami bántódásom essék
Otthonunk nem hagyhattam el
A románok veszélyesek lehetnek
gyermekükkel tilos volt játszani
Pajtásaim a szomszéd telken kergetőzve
én meg magamban mint a rab
Csak a kerítés hézagain át
beszélhettem néha titkon velük
Kertünkben kicsi gödröt ástam
beleültem és telt-múlt az idő
Előbb eltűnt a léckerítés és a vaskapu
aztán az udvar
a ház is ahol laktunk
majd a kert
A felnőtt-világ lassan szertefoszlott
hol volt
hol nem volt
nem volt sehol
Emlékszem
Jött a béke és átölelt*

Anyám

*Székegy anyám gyakorta óva int:
Édes fiam
ne légy bolond
a kísértést kerüld
ne kacérkodj a véres forgataggal
mert az könnyen szörnyű sodrába ránt
Akkor aztán késő a bű
könnyelműségedért nagy árat fizetsz
a pusztulásból nincs menekvés
talán szeretnél szabadulni
de gyenge vagy
szánalmas próbálkozásaid
sikerre nem vezetnek
Megtörténhet hogy az özön
valahol valamikor
magából kihajít
de ettől sokat ne remélj
Ott senyvedhetsz majd
mint egy számkivetett
aki múltját titkolni kénytelen
aki jövőjét elherdálta
s ki a jelenben idegen marad*

Csavargó

*Te néhány szót papírra vetsz
s indul a vers*

*Nem lehet tudni hova megy
azt sem hogy milyen utat választ
s még kevésbé hogy célba mikor ér
ha ér*

*Hol magabiztosan halad
hol lombán vonszolja magát
imént még bölcsen szónokolt
most meg bobóckodik*

Szörnyen megbízhatatlan

*Ha úgy hiszi hogy kedveled
s tartóztatni fogod
ijedtében tüstént elpárolog*

*A szabadság az eleme
nem kíván tartós viszonyt
komoly szándéka sose volt
csak tréfált veled*

Széplelkek

*Ha a széplelkek verset írtak
a vers örült
sor sort diszkrétén követett
s a rímek halkán csilingeltek*

Egyébként csend volt

*Egy-két elfojtott sóhaj neszelt talán
de soha vad ricsaj
sivalkodás
vagy a fogak csikorgatása*

*Nagyritkán feltűnt a mumus
ám nem volt igazán ijesztő
inkább fura de jópofa*

*Vonzónak látszott a világ
meghitt lett és szolid
ha a széplelkek verset írtak*

A vers örült

Friderika

*Rád gondolok ma Friderika
Szilészia Hattyúja műzsám
rád: te rég halott zsidó aggszűz
te becsapott és megalázott*

*Szemtől szembe sokan dicsérték
mert a vagyonod imponált
s az illendőség úgy kívánta
de hátad mögött kikacagtak*

*Famíliádnak bajt okoztál
hisz az idegen környezetbe
beolvadni könnyebb lett volna
ha a költészetet nem bolygatod*

*Rokonaid szörnyen aggódtak
hogy a közbotrányt megelőzzék
felvásárolták könyveid
de rajtad nem tudtak segíteni*

*Úgy akartál írni mint a Nagyok;
ővelük buzgón leveleztél
s olykor verssel is kedveskedtél nekik*

*A hatás óriási volt
A Nagyok remekül mulattak
bátorítottak jaj abba ne hagyd*

*költeményeid terjesztették
s joggal hitted hogy méltányolnak
miközben csúffá tettek téged
Fenséges dolgot kívántál alkotni
de írás közben zavart valami
a szép hazugság nem volt kenyered
így hát nem tudtad magad türtőztetni
türelmed veszítve egy nyers csattanóval
kimondva amit mások elhallgatnak
versed végére vaskos pontot tettél
s nemes szándékod bukfencet vetett*

*Műved fércmű
ezt senki sem vitalja
de mégsem tiszavirág-életű
a maga módján maradandó*

*Te vagy a múzsám
Te
Friderika*

*Kérlek
ne vedd zokon
hogy a tényekkel kissé önkényesen bántam
s téged szabadon mintáztalak*

*A hitványságot kerülni
segíts engem
te árny-alak*

Nyílt levél egy százéves költőhöz

Kedves Attila! Mesterünk!

Mikor már végképp megrokkant hited

abban hogy valaha is

emberhez méltó módon élhetsz itt közöttünk

s inkább az ismeretlen távolságok lakhelyül

én hároméves gyerek voltam

Ránk hagytad látomásaid egy jobb jövőről

s ami téged akkor nyomasztott

ránk maradt

A látások rendre kifakultak s vonzóerejük elveszett

az aggodalmak mind valóra váltak

egyik előbb másik utóbb

és helyet adtak újabb félelmeknek

Az előnyomulás hihetetlen sok vérbe került és kerül ma is

a visszavonulás hihetetlen sok vérbe került és kerül ma is

a hetyke lódítás hihetetlen sok vérbe került és kerül ma is

*a rengeteg halandzsa hihetetlen sok vérbe került és kerül
ma is*

*a szimpla butaság hihetetlen sok vérbe került és kerül
ma is*

A hullaszag örök emlék az úrlakónak

ki egy rövid földi kaland során

gépéből néhány percre kiszállt

és egyszer alaposan belelegzett

*Néünk már fel sem tűnik ez a fura illat
hisz hozzászoktunk s így zavartalan
folytathatjuk szokott játékaink
háta fordítva annak mi összefog
megbabonázva attól mi elkülönít*

*Az univerzum gyermekei volnánk
ám ez a gondolat nem fér bele árva fejünkbe
mert az túl szűkre sikeredett
s agyunk zegzugos labirintus
telve szeméttel
Majdnem mindent félreértünk és félremagyarázunk
még a hitünk is tévútra vezet
Védangyalunkat megbékélyóztuk
száját betömtük
magára vessen
mit fontoskodott
mért röpdösött fejünk felett
szárnyait miért csattogtatta*

*Úgy tudjuk isten szolgálai vagyunk
de a sátán hordájában verekszünk
pusztítva dülva ahol csak lehet
Meggyőződésünk vén furkósbót
mellyel izgágán hadonászunk
önzésünk jól kiélezett kés
mellyel felebarátunk torkát fenyegetjük*

*nekünk nem kell sok biztatás
mindig készen vagyunk
ölni vagy a halálba menni
A magunk vélt igazából egy tapodtat sem engediünk soha
pedig egy kis engedékenységgel olykor talán nem volna káros
de mi betyárosan kötjük az ebet a karóhoz*

*Álmunk a felsőbbrendű ember
a lenyűgöző és tévedhetetlen
ám hacukánk alól minduntalan
kikandikál egy sunyi gnóm*

*Mi értelme gyötörni egymást
mire jó egymást kibebezni
milyen más lenne a halál
ha szépen magától jöhetne
netán még élni is jutna időnk
csak ne volnánk oly bőszek s hepciásak*

*Hibbant fellépésünk miatt
ide s tova
kitör a kozmikus röhej
s mindannyiunkat elsöpör*

*Ki vihart vet
orkánt arat*

*Zárójelben mellékelem:
kitömött madár nem rikácsol
közös fészekbe nem kakál
a hozzáértők gyönyöre*

*Én még éldeklek s néha bort iszom néha vizet
szerencsémre csak ritkán szolgálnak fel ecetet*

*Így ityeg a fityeg, Attila
igen
ilyen a világ rendje*

Kétezeröt április hat

*Meleg baráti üdvözléssel
Zoltán*

Ferenc

*Kár hogy nem láthatlak többé soha
mert ügyeinket nem tisztáztuk
Rám akartad tukmálni szemléleted
én vonakodtam s ellenkezni mertem
Egyszer annyira felbőszültél
hogy dühödben nyilvánosan
társadalomellenes és amorális
sőt mi több dilinós lénynek tituláltál
Alaposan rászedtek téged
s nem te voltál az egyedüli;
az öncsalással párosult csalásnak
s a csalással párosult öncsalásnak
akkoriban
milliók estek áldozatul
Meglehet ma is sokan elámulnak
elámulnak és elkábulnak
elkábulnak és elcsábulnak
ámítanak s kábítanak
kábitanak s csábítanak
csupán az előjelek változtak meg*

*Te képviselted a hatalmat
hibetetlenül félték tőled
Tudom vigyáznom kellett volna számra
mikor egyszer váratlanul
a főiskola üres folyosóján
ketten maradtunk*

*Megfékezni nem lehetett
szinte kirobbant belőlem a szó:
Tanár úr
úgy érzem én
ebben az zégény országban
magam
mint a féreg ha fába szorult*

*Válaszod halk volt de határozott:
(a hangod ma is hallom)
„Én is”*

Beszélgetésünk sajnos félbeszakadt

Portré

*Kakaskodtam s a mellem vertem
de elkaptak és kiheréltek
zavarta őket mosolyom
arcomból hát segget csináltak
Itt állok most
szegény balek
kopaszon
megfürödve*

Idegen

*Pénze nincs
normális neve sincs
Honnan jött a sebonnai?
sebonnan sem?
csak valahonnan jöbetett
de honnan?
Mért jött ide a sebonnai?
semmiért sem?
csak valamiért jöbetett
de mért?
Mit csinál a sebonnai?
semmit sem?
elképzелhetetlen!
valamit csak kell csinálnia
Biztos valami disznóságot tervez
s az is lehet hogy harapós
jobb lesz hát óvakodni tőle
Aki senkiházi az szarházi!
Nagyon rámenős a sebonnai
próbál mondani valamit
de nyelve folyton kibicsaklik
Mért karattyol egyáltalán?
miért erősködik?
Úgy tűnik mintha panaszkodna
Kit érdekel nyomorúsága?
gagyogását ki érti meg?*

Vándormadár

Vándormadár

*ki tudja szíved hova húz
sajnos nem lehet bízni benned
talán egy súlyos ragály bordozója vagy
még megfertőződ szelíd társaid
kik elfogadták feltételeinket*

Vándormadár

*csak egyszer mondom ezt
köztünk ezután nincs helyed
igaz sokáig kitűnően szórakoztunk
„nézzétek milyen furcsa figura”
de ennek egyszer s mindenkorra vége
húzd meg magad
s ne zavarj minket szükségtelenül
Ha nem nyughatsz kénytelenek leszünk
keményebb módszerekhez folyamodni
Akkor aztán sipirc
Fel is út
le is út*

Helyzetjelentés

*A színpad sosem volt akkora
mint napjainkban
se vége nincs
se hossza nincs
és egyre tágul
Óriási a tülekedés
a sok színész egymást tiporja
A nézőtér folyton szűkül
és mégis egyre üresebb lesz
Aki csak teheti
a színpadon tolong
Ha jól szétnézel még találsz
gyermeket aki önfeledten játszik
férfit ki kertjét műveli
asszonyt aki virágot öntöz
anyát ki kisfiát dajkálja
apát ki lányával a parkban sétál
vitatkozó barátokat
összefonódott szerelmespárt
Szegények talán nem is tudják
hogy a színház mi fán terem*

Felhajtás

*Nagy a felhajtás
nagy a lárma
Illusztris vendéget vár ma
a televízió stábja
S lám
a képernyőn
végül felbukkan
őszentsége
a dalai
láma*

*Ám a riporter izzad
izzad
kínjában körmét rágja
Szóbahezni merje
ne merje
Volna egy aktuális téma:
A pénz ugat
a kutya néma*

Siker

*A döglött gondolat
csaléteknek való
A választó naiv
s azonnal ráharap
Ha a borgot egyszer bekapta
szabadulnod nehéz
Politikusunk tudja ezt
ő nem akar ki
ő szakember
Érzi hogy jó fogást csinált
Elégedett*

Hangok

I.

*Rejtsd el az arcod
Gulliver
elég a sok tenyérbe mászó ábrázatból
Vigyázz
nehogy véletlenül
kitanult szemfényvesztők vagy blőd ripacsok
sivalkodó bandájába vegyülj
Telhetetlen törpéktől s zszugori óriásoktól
egyaránt óvakodj
Lapulj meg valahol s mentsd ami menthető
Őrizd meg maradék emberséged
Gulliver*

II.

*Talán mégsem kell mindent eltúlozni
hiszen érzékenységedet könnyen csökkentheted
mi jó származhat abból hogy gyötröd magad
a karcsúság az elhízottak hiú álma
s álmodozni mit ér
Végy erőt magadon
légy manó vagy gigász
virgonc kobold vagy bármi más
tetszés szerint
a gazdag választékból biztosan találsz
magadhoz illő szerepet*

*Ha nem igyekszel lemaradsz
ragadd meg az első kínálkozó esélyt s állj be a sorba
hamarost
mert az érdeklődők száma igen nagy
Gulliver
Még egy apróság hátravan:
feledd elnyűtt históriád és változtasd meg a neved*

Biztatás

*A nagy költőt megjátszani neked
manapság szinte semmiség
néhány tetszetős szóvirágból mutatós csokrot kötni
hiszen legnagyobb gondod a tartózkodás
vagyis hogy az elhízás ellen folytatott harc során
csökkentsd a behabzsolt kalóriák summáját
s szorgalmasan nyúzd lomha tested*

*Hogy a szabadság mit jelent azt jól tudod
Senki sem kényszerít arra hogy dicsőítsd hazád
vagy a fejeseket
a demokráciával sem kell sokat törődnöd
mert az felel magáért addig míg arra képes
a természet vagy kedvesed szépségétől is
nyugodtan eltekinthetsz
s nem kell személyiséged fitogtatva feltárni
lelked titkait
miért terítenéd ki szennyesed*

*Jajongj inkább a pocsék világhelyzet miatt
szánakozz az éhezőkön az eltiportakon
a szegényeken
Mutass határtalan empátiát és szimpátiát
ömlengj a békéről a kiengesztelődésről
a szolidaritásról
Mindez egy rozsdás fityingedbe sem kerül*

*Rajta hát
vesd le gátlásaid
pillanatig se tétoVázz*

*Kis szerencsével óriási sikert aratsz
megdobnak egy jelentős pénzösszeggel
s maga a svéd király ad aranyérmet neked
S nem vállalsz semmi kockázatot
ha nem keveredsz aktívan a mocsokba*

Gyűrd az ipart barátom

Ne légy szerény

Hinta-palinta

*Üres fikciók foglyaként
lengünk értetlenül
sötét felhők alatt
sötét vizek felett
a fejlett izmait fitogtató
gigantikus mértékű önzés
s a határtalan benső sivárság
két ikerpólusa között*

Kínrim

*A sok céció
a nagy húbó
nem túlságosan eszélyes
és ha nagyon szésezélyes
kimondottan veszélyes*

Bumeráng

*Agyonsújtjuk szegény ellenfelünk
pedig nyilvánvaló hogy nem tud védekezni
A sportszerűség teljes hiánya
az erőszak leplezetlen diadala
Önhittségünk a bumeráng
mely végül is leterít minket*

Játszma

*Győztes vagy-e
vagy vesztes
ez hosszú távon
nem játszik nagyobb szerepet
A vereség okozta bű
hamar csitul
a győzelem felett érzett öröm
sem tart soká
A tét már réges-rég
megsemmisült*

Fontolgatás

*Addig tépdessük Isten gyér szakállát
míg végtére felbőszül az öreg
s dühében valami iszonytatót művel
Jobb lenne nyugton hagyni szegényt
Mennyit vesződtünk avval hogy eszményítsük
Elég ha önmagunkat blamáljuk
ne csináljunk pojácát belőle is*

Erőfeszítés

*Felgyürkőzni
elrugaszkodni
hogy
ha csak egy ezredmásodpercnyire is
találkozhass a mással
– felvillan –
aztán túlélni a zuhanást*

Mondóka

*Nicsak nocsak akárcsak bárcsak
ősszel tavasszal télen nyáron
ezért azért vagy amazért
jobbra balra
előre hátra
fel is le is
így úgy amúgy
ide oda vagy amoda
ki be*

el innen!

de hova?

Magyarázat

*az az ízé
amelyik megízéli az ízt
és az ízé akkor...
értitek?
az a hogy is mondják csak
.....
Ugyan -
menjete a fenébe!*

Vallomás

*Gyérül emlékeim sora
Sok minden belevész a semmibe
de ti
kedveseim
zsigereimben zsongtok holtomig
Te is bennem zsi bongsz ma is
pedig neved már nem tudom
kivel csak egyszer ölelkeztem
mert meggyőzően demonstráltad
hogy a pislákoló parázs
édes kettesben fellobog*

*Mi férfiak kergék vagyunk
folyton vagdalkozunk
Kioltjuk a tüzet
aztán furcsálljuk hogy hideg van
A tündöklő csodát
mellyel az élet meglep minket
vásári portékává fakítjuk
Kurva így
kurva úgy –
ki veszteget szót a kurafira
Bunkó módon viselkedünk
Örülni nem tudunk*

Meztelenség

Jeney Zoltánnak

*Meztelen jöttem ide
meztelen távoztam el
meztelen szerettem volna élni is
Szándékom kihívásnak tűnhetett
Kupecek nyüzsgő raja vett körül
buzgón dicsérve bővlíját
Némi gúnyát végül is rám aggattak
nem csoda hát hogy bőröm berzenkedik
Senki sem kérdezte
volna-e kedvem megszületni
senki sem kérdi majd
meghalni akarok-e
Hunyorgok
fakó fény félhomályban
Hamarosan sötét lesz*

Összegezés

*Sosem éreztem magam egyedül
mindig cibáltak ráncigáltak
gyermekkoromban a diühödt Adolf
később a nagy Sztálin s a többiek
néhány nő is de inkább férfiak
urak elvtársak felfujt hólyagok
szolgák zsandárok katonák
papok tanárok főnökök
álnokok akarnokok
bankárok ügynökök
zsarnokok elnökök
Mind kitolhatott volna velem
de olyan marha szerencsém volt
Csaltak hazudtak harácsoltak öltek
s én mindezt ép bőrrel megúsztam*

Önarckép

*Tág horizontok vándora
aki kérdez de választ nem talál
a fejlett technikát bálványozó világban
hol egyre megbízhatóbb
börtöncellákat konstruálnak*

Barátság

Jóskának

Boldogító

*meglelni azt
miről hittük
örökre elveszett*

Buzdító

*hogy bár az évek elsubhantak
s kapcsolatunk fél évszázadon át szünetelt
a kölcsönös vonzalom ma is erős
a rokonérzés megmaradt*

Meglepő

*hogy az idő és térbeli táv
mely sokaknak áthághatatlan akadály
minket egymáshoz közelebb hozott*

Melengető

*a majdnem elszalasztott viszontlátás
hamisítatlan öröme*

Kilincs

Ungváry Tamásnak

*A tegnapok meredek és csúszós lépcsősorát
nagyobb baj nélkül magam mögött hagytam
Magasra hágtam
messze látok
az erőfeszítés nem volt hiába
Kapaszkodás közben csak görnyedeztem
most kinyújtózom
egy mély lélegzetet veszek
s mellem kitágul
A ma küszöbén ágaskodva
megragadom a holnap kapujának kilincsét*

Remény

*A törtetők már mindent letaroltak
siserahaduk elvonult
Mi most érkezünk messzi vándorok
sámáni súlyos titkok tudói
Nem pufognak dobok
trombita nem nyerít
a rezesbandák kifulladások
szunyókálnak a díszbuszárók
Jelenlétiinket a tisztelt tömeg
jóformán észre sem veszi
de megerednek az ég csatornái
az ájult táj feleszmél
lassan ráébred önmagára
s újra zöldellni kezd*

Szabadulás

*Mikor már minden ajtó bezárult mögötted
s egyedül maradtál önmagaddal
kinyílik számodra az univerzum
látasz mindenholnan mindenhol
s nem szorongsz többé gúzsba kötve
a múlt és jövő közti részben*

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ

ÜSSÜK A TAKTUST

AZ EGYIK MARKOMBAN	13
HATSOROS	14
CRESCENDO	15
ÉNEK, LEÁNYRÓL	16
A HIÚ MADÁRRÓL	17
LESELKEDŐ	18
ŐSZI KÉRÉS	19
EMLÉK	20
MALOM	21
BOLOND	22
LÁZADÓ ÉNEK	23
TALÁN ELINDULOK	24
GÖGGEL HÚZTAM A SIRATÓKAT	25
ZÁSZLÓM	26
TANULSÁG	27
VERSIKE	28
HIÁBA LESTEM	29
ÜSSÜK A TAKTUST	30
BALLADA	32

MEGÖLTÉK ÁBELT

TÉL	37
MEGÖLTÉK ÁBELT	38
CSIKORGÓ CSILLAG	39
AZ ÉN VILÁGOM	40
A HALÁL HULLÁMHOSSZÁN	42
ELŐRE TUDOM	43
ARCKÉP-VÁZLAT	44
HA KELET DÜHÖS KÖSZÖRŰJE	45

POHÁR TELI BORRAL 46
ALTATÓ 48

VALAKIT ELVESZTETTEM

VALAKIT ELVESZTETTEM 51
KARÁCSONY 54
HA SORSOM PANASZOLNÁM 56
PRÓBÁLOK KÉSKÉNT ÉLESEDNI 57
FÉNYTELEN ÚTON 58
ÖLAND KORHADÓ MALMAI 59
SÖTÉT-JÁTEKOK 60
NAPÓLEONKA 62
HAGYJ ENGEM 63
TE MENEDÉKEM VOLTÁL 64
MODERN PÁRKÁK 65

PŐRÉN MARADT LAPOK

KÖRTÁNC

KÖRTÁNC 75
REGE 76
ANYÁM 77
CSAVARGÓ 78
SZÉPLELKEK 79
FRIDERIKA 80
NYÍLT LEVÉL EGY SZÁZÉVES KÖLTŐHÖZ 82
FERENC 86
PORTRÉ 88
IDEGEN 89
VÁNDORMADÁR 90
HELYZETJELENTÉS 91
FELHAJTÁS 92
SIKER 93

HANGOK	94
BÍZTATÁS	96
HINTA-PALINTA	98
KÍNRÍM	99
BUMERÁNG	100
JÁTSZMA	101
FONTOLGATÁS	102
ERŐFESZÍTÉS	103
MONDÓKA	104
MAGYARÁZAT	105
VALLOMÁS	106
MEZTELENSÉG	107
ÖSSZEGEZÉS	108
ÖNARCKÉP	109
BARÁTSÁG	110
KILINCS	111
REMÉNY	112
SZABADULÁS	113

Gaál Zoltán

Született Brassóban , 1934-ben.

1940-ben a Gaál-család áttelepül Debrecenbe. Hegedülni, majd zongorázni tanul. 1949-től 1953-ig a budapesti Állami Zenei Gimnázium növendéke. 1953-56 között zeneszerzést tanul a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán. Tanárai: Szabó Ferenc és Szervánszky Endre.

1956 decemberében menekülteként érkezik Svédországba. 1957-től a stockholmi Zeneművészeti Főiskolán folytatja tanulmányait. Tanárai: Lars-Erik Larsson, Karl-Birger Blomdal és Ingvar Lidholm.

A hatvanas években és a hetvenes évek első felében tanár Stockholmban. 1976-tól az Országos Svéd Hangversenyvállalat (Svenska Rikskonsserter) göteborgi kirendeltségének alkalmazottja. 1989-től a Zene Nyugat-Svédországban (Musik i Väst) hangversenyiroda műsorszerkesztője és zeneszerzője.

Jelenleg visszavonultan él a közép-svédországi Falköping városka közelében.

Zeneszerzői munkássága során számos kórus-, kamara-, és zenés színházi művet, valamint elektroakusztikus darabot alkotott.

Már érettségi előtt írt verseket. 1955-56-ban az Új Hang és az Alföld közölte néhány költeményét. 2000 óta magyar és svéd nyelven ír, gyakran párhuzamosan.